

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
Філологічні науки

Випуск 153

м. Кропивницький
Видавець Лисенко В.Ф.
2017

До Наукових записок увійшли статті, присвячені дослідженню актуальних питань тексту, дискурсу, лінгвокогнітивістики, лінгвоконцептології, лінгвокультурології, етнолінгвістики, соціолінгвістики на матеріалі слов'янських, германських і романських мов, а також дослідженню методичних питань фахової підготовки сучасного вчителя іноземних мов, перекладача та фахівця з прикладної лінгвістики.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, студентів філологічних факультетів, учителів-словесників.

ББК 81.2(3)

Рецензенти:

Бялик В.Д., доктор філологічних наук, професор (м. Чернівці);
Княк Т.Р., доктор філологічних наук, професор (м. Київ);
Черноватий Л.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Харків)

Іноземні рецензенти:

Ріхард Йозеф Бруннер, доктор філософії *habilit*, професор (Ульм, Німеччина);
Артур Творек, доктор філософії *habilit*, професор (Вроцлав, Польща).

РЕДКОЛЕГІЯ:

- 1. Семенюк Олег** – доктор філологічних наук, професор, ректор Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (головний редактор).
- 2. Ключок Григорій** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури КДПУ імені Володимира Винниченка (заступник головного редактора).
- 3. Гурбанська Антоніна** – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв.
- 4. Гліаді Олександр** – доктор філологічних наук, професор кафедри методик дошкільної та початкової освіти КДПУ імені Володимира Винниченка.
- 5. Ковтюх Світлана** – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови КДПУ імені Володимира Винниченка.
- 6. Лучик Василь** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного університету “Киево-Могилянська академія”.
- 7. Манакін Володимир** – доктор філологічних наук, професор, декан факультету журналістики Запорізького національного університету.
- 8. Михіда Сергій** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та компаративістики, проректор з наукової роботи КДПУ імені Володимира Винниченка.
- 9. Міщенко Алла** – доктор філологічних наук, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики КДПУ імені Володимира Винниченка.
- 10. Ожоган Василь** – доктор філологічних наук, професор, віце-президент з науково-педагогічної (навчальної) роботи Національного університету “Киево-Могилянська академія”.
- 11. Панченко Володимир** – доктор філологічних наук, професор.
- 12. Парашук Валентина** – кандидат філологічних наук, професор кафедри германської філології КДПУ імені Володимира Винниченка.
- 13. Перзеке Андрій** – доктор філологічних наук, професор центру інноваційних освітніх технологій Псковського обласного інституту підвищення кваліфікації працівників освіти (Росія).
- 14. Поляруш Олег** – кандидат філологічних наук, професор.
- 15. Руснак Ірина** – доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- 16. Білоус Олександр** – кандидат філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов КДПУ імені Володимира Винниченка (відповідальний за випуск).

Друкується за ухвалою вченої ради Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(протокол № 8 від 27.02.2017 року).

Статті подано в авторській редакції

УДК 811.111:81'42'37

КОЛОРОНІМИ У СКЛАДІ СЕМАНТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ЕМОТИВНОЇ АПЕЛЯЦІЇ ДО ПАФОСУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО НОВИННОГО ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ)

Галина ЛУК'ЯНЕЦЬ (Київ, Україна)

Колороніміка англомовних інтернет-новин апелює до пафосу як емоційно-мотиваційної сфери людини безпосереднім номінуванням емоцій і забарвлень у складі емотивних колоронімних словосполучень та візуалізацією колоронімами об'єктів, які звернені на задоволення чи дефіцит потреб. Апеляція до емоцій щастя, суму, подиву й відрази, страху та гніву здійснюється за семантичними моделями фокусування, посилення, висунення, візуалізації та дескрипції забарвлень.

Ключові слова: апеляція до пафосу, емотивно-колоронімні словосполучення, англомовний новинний інтернет-дискурс, колороніми, семантичні моделі

Колороніміка англоязычных интернет-новостей апеллирует к пафосу как эмоционально-мотивационной сфере человека непосредственным номинированием эмоций и цветов в составе эмотивных колоронимных словосочетаний и визуализацией колоронимами объектов, которые обращены на удовлетворение или дефицит потребностей. Апелляция к эмоциям счастья, печали, удивления и отвращения, страха и гнева осуществляется согласно семантическим моделям фокусировки, усиления, выдвижения, визуализации и дескрипции цветов.

Ключевые слова: апелляция к пафосу, эмотивно-колоронимные словосочетания, англоязычный новостной интернет-дискурс, колоронимы, семантические модели

Colour terms in English Internet news discourse appeal to pathos as emotional and motivational sphere of a human by the direct nomination of emotions and colours, which are combined in emotive colour phrases and by the visualization of objects that are addressed to meet of deficit basic needs. An appeal to the emotions of happiness, sadness, surprise and disgust, fear and anger is made according to the semantic models of color focusing, intensification, placement, visualization and description.

Key words: appeal to pathos, emotive colour phrases, English Internet news discourse, colour units, semantic models

Колороніми англомовного новинного інтернет-дискурсу є самостійними лексичними одиницями на позначення забарвлень [2, с. 3], які при сполученні з емотивами, тобто лексичними одиницями-назвами емоцій [6, с. 31], широко використовується в текстах новин із метою впливу на читачів. У складі словосполучень емотиви поєднуються з колоронімами задля візуалізації психологічного стану осіб, тобто зображення зовнішнього вигляду людей, які переживають певні емоції; відтак емотивно-колоронімні словосполучення апелюють до пафосу, спрямованого на емоційно-мотиваційну сферу аудиторії [5, с. 723–732].

Встановлення емотивної функції колоронімів у текстах інтернет-новин є актуальним питанням сучасної лінгвориторики, адже надає можливість вивчати мовні одиниці як засоби конструювання дискурсивної реальності через відтворення кольорів об'єктів дійсності з метою впливу на читачів. Тому в цій статті ми маємо на меті визначити й проаналізувати емотивні семантичні моделі, які відбивають послідовність уживання емотивів та колоронімів, що апелюють до пафосу. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: 1) систематизувати колороніми, поширені в статтях інтернетного дискурсу новин; 2) встановити послідовність вживання емотивів та колоронімів і взаємозв'язок між ними; 3) виявити емотивні семантичні моделі, що апелюють до пафосу в англомовних інтернет-новинах. **Матеріалом** дослідження слугують тексти, відібрані з інтернетних новинних видань *New York Times* та *Voice of America*.

Апелювання до пафосу на сучасному етапі розвитку риторики є способом звернення до емоцій та мотивів [9, с. 85], що лежать в основі дій людини, тому колороніміка в новинах виконує емотивно-мотиваційну функцію. У медійному дискурсі пафос передбачає залучення мовних одиниць, зокрема колоронімів, для репрезентації емоційної сфери та, відповідно, для здійснення впливу на аудиторію [7, с. 47], що реалізується експліцитно через сполучення колороніміки з *емотивами* та імпліцитно через апеляцію до базових *потреб* [3, с. 43; 8, с. 87]. Спільність емоцій і потреб виявляється у походженні термінів *emotion* "емоції" (психічний стан) та *emotive* "емотив" (спроба мовця інтерпретувати сприйняте іншим, передавати емоції через мову) [9, с. 231] від кореня, спільного з іменником *motion* "рух" (переміщення, розвиток), адже рух становить основу задоволення базових потреб людини. Колороніміка слугує засобом апеляції до *емоцій* і *потреб* аудиторії, тобто таких

психосоматичних станів, які діють на ментальні та тілесні реакції людини й реалізуються в її свідомості в формі переживань, відображаючи суб'єктивне значення об'єктів і ситуацій дійсності та регулюючи діяльність людей [4, с. 469].

Емотивну функцію досліджуваних одиниць установлюємо, враховуючи вживання емотивно-колонорімічних словосполучень, які поєднують назви кольорів із емотивами, іменуючи базові емоції радості (емоційний вираз великого щастя), суму (горе, страждання, відчуття втрати), подиву (здивування), страху (внутрішній стан зляканості), відрази (огода до чогось) та гніву (злість, вияв злості) [4, с. 471]. У текстах новин, подібно до художнього дискурсу, але в меншій мірі, лінгвальне втілення емоцій відбиває суб'єктивне ставлення автора до описуваного, слугуючи засобом створення *емоційного резонансу* як властивості пробуджувати в читачів певні почуття й емоції, подовжуючи час сприйняття текстів і надаючи їхній інтерпретації особистісного характеру [1, с. 78]. В інтернет-новинах колонорімічні комплекси проєктують емоції на читачів через відображення психічних станів учасників подій, напр., *A group of women in Judanna Lynn's cheerful daffodil-yellow dresses is integrated smoothly with three principals and six couples* (NYT, 15.02.2010). У наведеному прикладі в складі колонорімічного комплексу *cheerful daffodil-yellow dresses* емоція радості, позначена емотивом *cheerful*, підсилюється через апелюючу до природи похідним колонорімімом *daffodil-yellow*, який надає весняного звучання яскравому одягу жінок, візуалізуючи природу.

Емотивні колонорімічні словосполучення реалізують семантику радості, суму, подиву, відрази, страху чи гніву за семантичними моделями.

Апелююча до **емоції радості** здійснюється при сполученні емотивів зі значенням радості – *happy, glad, pleased, cheerful* – із назвами кольорів на позначення жовто-червоного спектру: базових і похідних. До базових одиниць належать *yellow, orange, red*, напр., *cheerful orange decorations, pleased red face*. Похідні колонорімі, утворені від назв природних об'єктів – *sunny, honey, harvest (sunny yellow street, honey yellow papers)* – візуалізують емоцію радості завдяки асоціації з сонячним світлом, теплом, енергією та врожаєм. Семантика радості втілюється емотивними колонорімічними словосполученнями за *моделі фокусування*, коли колонорімі з емотивами радості представляють емоцію привернення уваги до кольорів окремих природних об'єктів. Ця модель реалізується емотивними колонорімічними словосполученнями, у складі яких забарвлення, номіновані забарвлення виявляють подібність до об'єктів, які асоціюються з радістю: жовто-червоних рослин, напр., *joyful apricot flowers*, яскравих птахів, напр., *happy canary yellow, cheerful parrot red coat*, чи блискучих мінералів, напр., *peaceful gold valley, thrilling citrine sun*. Так, у складі емотивного колонорімічного словосполучення *thrilling sunny yellow daffodils* емоція радості експлікується емотивом *thrilling*, а *sunny yellow* візуалізує відтінок весняних квітів, які за їх яскравістю асоціюються з весняним сонцем, апелюючи до емоції радості: *Temeczko's money has been used to help plant thousands of thrilling sunny yellow daffodils around the city* (NYT, 12.07.2014). У наведеному прикладі за моделі фокусування експлікація емоції радості здійснюється внаслідок взаємодії емотива *thrilling* та колонорімічного комплексу *sunny yellow*, що відтворює жовте забарвлення нарцисів за подібністю до сонця, вказуючи на піднесений настрій жителів міста внаслідок його прикрашення весняними квітами.

Візуалізація **емоції суму** здійснюється колонорімічними з емотивами *sad, helpless, loss, despair, grief, sorrow* та назвами відтінків сірого спектру – *gray, black* та *white*. Оскільки колонорімі на позначення сірого асоціюються з почуттям пригнічення та ритуальними заходами, вони апелюють до емоції суму, напр., *sad blue eyes, sorrowful grey street, grief grey river*. Уживання колонорімічних комплексів із семантикою суму реалізується згідно з *моделлю посилення забарвлення*, коли назви монохромних тонів *gray* та *black* інтенсифікують у складі емотивних колонорімічних словосполучень сум за допомогою його колірної візуалізації. Колонорімі *gray* сполучається з емотивами *sorrowful* і *loss*, посилюючи враження депресивного стану людей, адже забарвлення *gray*, яке існує на межі двох ахроматичних кольорів – білого і чорного – більш близьке до останнього, асоціюючись із втратами та відсутністю життєвих барв, напр., *gray sorrowful feeling*, чи сумними умовами перебігу подій, напр., *grey sorrowful way*. Емотив *sorrowful* у сполученні з прикметником *gray* підсилює

зображення емоційного стану пригніченості. Так, зажурливість народної літератури індонезійців характеризується емотивом *sorrowful* та колоронімом *gray* у межах окремого висловлення, викликаючи співчуття аудиторії до їх способу життя: *Like most folk literature, landai can be sorrowful or bawdy, poets yawned, their exhales forming puffs of gray breath in the room's freezing air* (NYT, 27.04.2012). У наведеному прикладі базовий колоронім *gray* візуалізує холод при взаємодії з одиницею *freezing*, посилюючи враження про погані умови життя індонезійських письменників, що спричиняє виникнення емоції суму – *sorrowful*.

Візуалізація емоцій подиву й відрази здійснюється назвами невластивих для об'єктів чи незвично поєднаних відтінків, що викликають здивування, напр., *surprising red sky, sudden black cloud, amazing green plant*, чи огиду, напр., *disgusting yellow hair*. Семантика подиву й відрази є способом характеристизації осіб й об'єктів емотивними колоронімними словосполученнями, які вказують на причину / наслідок здивування або незадоволення за допомогою відповідних емотивів та візуалізують емоції згідно структурної моделі висунення на початок висловлень назв незвичних відтінків, напр., *blue which surprised him, red that looked awful*; або емотивів, напр., *reflected in surprising blue and orange shades, shown in shocking pink and yellow*. Ініціальна підмодель підпорядковує сполучення колоронімних комплексів у складі відокремлених означень із емотивами для позначення нетипових кольорів оздоблення будинків чи одягу, що викликають здивування, напр., *painted in shocking blue, decorated in ugly yellow*. Так, у наступному прикладі у складі відокремлених означень одиниці *yellow, blue, red* номінують забарвлення, що викликали здивування людей, представлене в тексті прикметником *potent*: *Decorated in potent yellow, blue and red colors, they are cute but always wondering* (VA, 27.10.2012). У наведеному прикладі причина кваліфікації жовтого, голубого й червоного кольорів як дивних відбивається підрядною частиною *they are cute but always wondering* із означенням *cute* та емотивом *wondering*, яка вказує на суб'єктивне бачення забарвлень автором.

Візуалізація емоції страху здійснюється колоронімними комплексами, у яких емотиви *worried, frightening, dreadful, anxious, scary, fear, terror* та *panic* сполучаються з базовими колоронімами *green, grey, black*. Назви забарвлень візуалізують уявні тривоги, що асоціюються з загрозливими об'єктами чи явищами, відомими людині з попереднього досвіду. У наведеному нижче прикладі, основне зелене забарвлення стадіону – *dominant color is green* – уточнюється як неприємний зелений лісовий відтінок колоронімними комплексами *forest green, bright, almost electric lime*, та інтерпретується як страшне, що в тексті експліковано емотивом *dreadfully* та порівнянням *such an eyesore*: *The dominant (stadium) color is green – not the forest green of so many other ballparks, but a bright, almost electric lime. It covers not just the walls, but, dreadfully, the visible concrete that is such an eyesore at the new Yankee Stadium* (NYT, 02.04.2012). Семантика страху втілюється у текстах новин за моделі візуалізації реальних небезпек чи уявних страхів, які виявляються у значенні самих колоронімних комплексів із емотивами страху та їх сполучуваності з назвами об'єктів, які вказують на небезпеку. Візуалізація реальних небезпек полягає у позначенні забарвлень побутових загроз назвами кольорів чорно-сірої гами – *black* та *grey*, які посилюють у складі емотивних колоронімних словосполучень враження про небезпеки середовища, що викликають емоцію страху. Одиниця *black* у складі колоронімних комплексів на позначення страху акцентує небезпеку навколишнього світу: водойм, напр., *frightening black ocean, scary black sea*; лісів, напр., *dreadful black woods*, та лякаючих предметів, напр., *frightening black kettle*; транспорту, напр., *black fear car*; книги, напр., *frightening black cover*; установи, напр., *scary black church, frightening black house*. За моделі візуалізації природних небезпек емотивні колоронімні словосполучення відтворюють темні місця перебігу подій як загрозливі, що пов'язано з архетипним уявленням про темне / неосвітлене як небезпечне та страшне. Так, у складі колоронімного словосполучення *frightening black church* емотив *frightening* позначає страх, а колоронім *black* водночас вказує на расову (афро-американську) приналежність прихожан та на тьмяне світло в церкві, звичне для релігійних установ: *I was entering a sanctuary, a sacred space to speak the word of the Lord and to lift the spirits of God's people. But I was also entering a frightening black church, a site of particular power in this country, and a site of*

unspeakable terror (NYT, 21.06.2015). У наведеному прикладі емоція страху нарощується колоронімним комплексом *frightening black church* та словосполученнями *site of particular power* та *site of unspeakable terror*, які вказують на причини виникнення цього почуття.

Апеляція до емоції гніву підпорядковує сполучення емотивів *angry, furious, infuriated* та *rage* лише з одним базовим колоронімом *red* і іменниками на позначення обличчя (*face*) та його частин (*skin, cheeks*). Візуалізація емоції гніву здійснюється для характеристики стану розгніваності учасників подій за *deskриптивною моделі* при описі зовнішності осіб при сполученні в межах висловлень емотивів *angry* й *furious* з колоронімом *red* для позначення кольору обличчя, напр., *I could tell from his red face he was furious* (NYT, 30.09.2014). У наведеному прикладі колоронім *red* та емотив *furious* описують почервоніле обличчя учасника подій, яке є показником його розгніваності.

Таким чином, звернення до пафосу здійснюється в текстах англомовних інтернет-новин колоронімними словосполученнями, у складі яких емотиви сполучаються з назвами базових забарвлень. Семантика радості втілюється колоронімами на позначення жовто-червоного спектру за моделі фокусування; суму – номінаціями сірого забарвлення згідно моделі посилення відтінків; подиву й відрази позначенням незвичних відтінків за моделі висунення колоронімів; страху – назвами тонів чорно-сірого спектру згідно моделі візуалізації реальних чи уявних небезпек; гніву – одиницею, що номінує червоний тон за *deskриптивною моделі*. Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення ролі колоронімів англомовного новинного інтернет-дискурсу як засобів апеляції до логосу.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Воробйова О. П. Когнітивна поетика в Потебнянській ретроспективі / О. П. Воробйова // Мовознавство. – 2005. – № 6. – С. 18–25.
2. Ковальська І. В. Колористика як перекладознавча проблема : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.16 "Перекладознавство" / І. В. Ковальська. – К., 2001. – 19 с.
3. Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс : [монографія] / Сергій Іванович Потапенко. – Ніжин : Вид-во НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. – 391 с.
4. Encyclopedia of Rhetoric / [ed. by Th. O. Sloane]. – Oxford : Oxford University Press, 2006. – 837 p.
5. Errington J. Getting language rights : The Rhetorics of Language Endangerment and Loss / J. Errington // American Anthropologist New Series. – 2003. – Vol. 105, No 4. – P. 723–732.
6. Jowett G. Propaganda and Persuasion / G. Jowett, V. O'Donnell. – L. : SAGE Publications Inc., 2011. – 464 p.
7. Leith S. You Talkin' to me? Rhetoric from Aristotle to Obama / Sam Leith. – L. : Profile Books, 2012. – 296 p.
8. Maslow A. H. Motivation and Personality / Abraham H. Maslow. – N.Y. : Harper & Row Publishers, 1970. – 368 p.
9. Moving Ourselves, Moving Others: Motion and emotion in intersubjectivity, consciousness and language / [ed. by A. Foolen, U. M. Lüdtke]. – Amsterdam, Phil. : John Benjamins Publishing Company, 2012. – 492 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Галина Лук'янець – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Національного університету харчових технологій.

Наукові інтереси: когнітивна лінгвістика, когнітивна риторика, дискурсологія, медіалінгвістика, прикладна (корпусна) лінгвістика.